

De siste tider og herlighetsrike

Dr. Dagfinn Solheim, tidl. underviser Kobe Evangelical Lutheran Seminary og Fjellhaug
Internasjonale Høgskole
dagfinnsolheim@gmail.com

Resymé

Eskatologi – Hva er det? Eskatologi kommer fra det greske ordet *eschatos*, som betyr *sist eller ytterst*. Sammen med *logia* – lære/vitenskap/ord så blir det læren om de siste ting. ”Evangelikale fortolkere er enige om at Bibelen er inspirert av Den hellige ånd, og at den utgjør vår eneste ufeilbarlige norm for lære og liv.” (Ladd s.9).

På Jesu tid var de siste ting særlig knyttet til Daniels bok. Her hører vi om Menneskesønnen som skal komme på himmelens skyer. Han er fredsfyrsten som skal komme, og han skal opprette Davids rike eller fredsriket. Vi hører også mye om de siste ting i NT, både i evangeliene og i brevene. Til slutt møter vi det i Åpenbaringsboken.

Keywords

Guds rike, framtiden – en trone i himmelen, seierskrans, verdig, tro og bønn, hyrde, herlighet, håpet.

Himmelriket og Guds rike

Folket kom til døperen Johannes... Han var forløperen til Messias og dømte mennesker i Jordanelven. De bekjente syndene sine og ble døpt av ham. Så kom Jesus, og han ble døpt av Johannes. Etter dåpen begynte Jesus å forkynne: *Vend om, for himmelriket er kommet nær!* Matteus som skrev sitt evangelium til jødene, og bruke ordet ”Himmelriket”, mens de andre evangeliene bruker ordet ”Guds rike”. Det har samme betydning og blir av de forskjellige forfatterne brukt i samme sammenheng.

I GT er den endelige, eskatologiske frelse alltid skildret i tilknytning til Israelfolkets nasjonale og teokratiske skjebne. Dette er annerledes i NT. Her hører vi at Guds rike blir tatt fra dere (Israel) og gitt til et folk som bærer dets frukter. Så her ser vi to historier: Israels historie og Kirkens historie.

Dette riket er beskrevet også i Det gamle testamente: *Men i disse dager skal himmelens Gud opprette et rike som aldri i evighet skal gå til grunne og ikke bli overgitt til noe annet folk. Det skal knuse og gjøre ende på alle de andre rikene, men selv skal det bestå til evig tid* (Dan 2,44). I kap 7 taler Daniel om verdensrikene og Det evige riket: Daniel så natt syner, og han så *en som var lik en menneskesønn... Han fikk herskermakt, ære og rike, og alle folk, nasjoner og tungemål skal tjene ham. Hans herskermakt er en evig makt som ikke skal forgå. Hans rike går aldri til grunne*. Dan 7,14, Sml. Dan 7,27.

Som en innledning til den siste tiden av Jesu tid på jorden har vi beretningen om Jesu inntog i Jerusalem. Hos Markus ser vi at Jesus og disiplene kommer til Betfage og Betania. Da er det ikke langt igjen til Jerusalem. Nå får Jesus tak i en eselfole som han rir på. Jesus valgte ikke en staselig hest, men en eselfole. Eselet er trelldyret. Men Jesus valgte det, og ble allikevel hyllet som konge. Folket la klær og palmegreiner der Jesus red fram. Og de ropte: *Hosianna! Velsignet er han som kommer i Herrens navn! Velsignet er vår far Davids rike som kommer! Hosianna i det høyeste!* Det er ikke sagt noe om at denne folkemengden var den som senere ropte: *Korsfest ham!* Før dette hadde Jesus vært forhørt av Det høye råd. Deretter måtte han forhøres av Pilatus. Israel var nemlig et lydrike under Romerriket og hadde ikke selv rett til å dømme noen til døden. Det var ikke jødene, men Romerriket som dømte Jesus til korsdøden.

Men denne dødsdommen ble til etter harde protester og press fra jødene. Pilatus fant nemlig ikke noe å anklage ham for. Pilatus prøvde på flere måter å få satt Jesus fri. Men til slutt gav han etter, og Jesus ble korsfestet. Men egentlig var det verken Rådet eller folket eller Pilatus som korsfestet Jesus. Selv om folket sammen med overprestene og vaktmennene ropte: *Korsfest! Korsfest!* Det var Jesu Far i himmelen som lot det skje. For å bringe fred og tilgivelse til alle som tror på Jesus, hans død og oppstandelse. Så er korsfestelsen blitt en sentral plass i vår forkynnelse. Han ble korsfestet for vår synd og skyld. Men han var også den som sto opp igjen og lever i himmelen i dag. Og han skal komme igjen for å dømme levende og døde. Jesus stod opp på den tredje dag. Så for Jesus opp til sin Far i himmelen. Senere forkynte disiplene oppstandelsen fra de døde ved Jesus. Vi forkynner fortsatt evangeliet om Jesus og oppstandelsen.

Det er de fattige i ånden, de forfulgte og barna som hører til i Guds rike. Etter å ha fortalt en lignelse sier Jesus: *Derfor sier jeg dere: Guds rike skal bli tatt fra dere og gitt til et folk som bærer de fruktene som tilhører riket*. Det er Guds folk, de som er Guds barn, som skal arve riket. I misjonsbefalingen sier Jesus at han har fått all makt i himmelen og på jorden. Så ble Jesus tatt opp til himmelen: *Etter at Herren Jesus hadde talt med dem (disiplene) ble han tatt opp til himmelen og satte seg ved Guds høyre hånd*. Dette skjedde etter at Jesus hadde stått opp fra de døde og deretter vist seg for disiplene flere ganger og en gang viste han seg for 500 troende på en gang.

Allerede i GT hører vi om **Herrens herlighet**. *La meg få se din herlighet*, sa Moses. I Salme 108,6 står det: *Gud, vis din herlighet over hele jorden!* Guds herlighet ble synlig da Jesus vakte opp Lasarus. *Jesus sier til henne: "Sa jeg ikke at hvis du tror, skal du se Guds herlighet?"*

Paulus fikk se inn i Guds herlighet på veien til Damaskus. Også Stefanus fikk se Guds herlighet da han ble steinet til døde. Og Paulus sier i brevet til efeserne at: *Slik ville han selv føre kirken fram for seg i herlighet, uten den minste flekk eller rynke.* Menigheten i Tessalonika var opptatt av at Herren skulle komme igjen. Paulus skriver til denne menigheten: *Vi formante, oppmuntret og ba dere inntrengene om å føre et liv verdig for Gud, han som kaller dere til sitt rike og sin herlighet* (2 Tess 2,12). Gud kaller oss som er hans barn, til sitt rike og herligheten. Dette er målet for vår reise her på jorden. Vi skal også arve Kristi og Guds rike.

Vi har nå sett på noe av det storslåtte som venter Guds barn. Det gjelder de fattige, de forfulgte og barna. Men det gjelder også alle som lever i troen på Kristus og tar imot hans nåde og tilgivelse. Vi er frie til å leve i Guds nærhet som hans barn. Vi mottar hans gaver og nådegaver. Han forvandler oss og lever i oss med sin Ånd.

Det som heretter skal skje – Endetiden og den store trengsel

”Å vente på Herren” (Jak 5)

Vi har sett litt på gleden og jubelen som preger dem som venter på Herrens komme. Likevel må vi også ta fram noe av det skremmende som preger den siste tiden” og ”Herrens dag”. Herrens dag er nemlig også Dommens dag. Disiplene spør Jesus om når han skal komme igjen, og når verdens ende skal komme. Og i den siste tiden talte Jesus til disiplene om at tempelet skal ødelegges og så videre om den store trengsel. Han klager over Jerusalem og taler om at tempelet skal legges øde. Alt skal rives ned. Det skal ikke bli stein tilbake på stein. Dette skjedde jo allerede i år 70 AD. Deretter begynner **trengselstiden**. I Matt 24 taler Jesus om dette: Det skal bli krig og rykter om krig. Folk skal reise seg mot folk. Det skal være hungersnød og jordskjelv mange steder. I dag kan vi føye til: epidemier, branner, oversvømmelser mv.

Dette er også en **martyrtid**. Det gjelder disiplene, Stefanus og mange andre. I dag (2020) skjer dette i et mye større antall. Forfølgelse, flyktninger og martyrer ser vi i store tall. På en konferanse i Izmir (Smyrna) var det en samling om og med flyktninger. Det var mange på denne konferansen som selv var flyktninger og som kom med sine vitnesbyrd. Det var de som hadde flyktet fra Rhodesia til Kenya, og noen videre til fots like til Etiopia. I boken ”Jeg er n” om martyrene møter vi en god del av flyktningene. De er kristne som står i fare for å bli drept, ikke minst i muslimske land. Boken siterer Hebr 13,3: *Husk på dem om sitter i fengsel, som om dere var lenket sammen med dem, og husk på dem som blir mishandlet, som om det gjaldt deres egen kropp.* N (i bokens tittel) står for ”nasareere”. Det var betegnelsen på dem som fulgte Jesus fra Nasaret og ikke islam. ”Når du får stempelet ”n” i et lokalsamfunn med overvekt av muslimske ekstremister, blir livet ditt snudd på hodet. Merket gir deg et ultimatum: Hvis du konverterer til islam eller betaler en pålagt skatt, kan du beholde dine materielle eiendeler og bli boende i lokalsamfunnet. Hvis ikke vil du dø” (en del her fra min bok *Guds folk og Guds rike*).

Dette skjer jo i våre dager og har skjedd ofte fram til nå. Jesus bruker et uttrykk om dette. Dette er bare begynnelsen på føderiene. Det er mye vondt som skal skje i ”den siste tiden”, men det skal minne oss om den store gleden når Jesus kommer igjen.

Det skal også skje spesielle ting i den kristne menigheten. Det skal bli forfølgelse, og noen kristne skal bli slått i hjel. Men det skal også komme splittelse i menighetene. Til tross for at kristne vanligvis er gode samfunnsborgere skal de bli hatet ”av alle folkeslag.” Denne tiden skal også føre til frafall. Falske profeter skal stå fram og føre mange vill. Og kjærligheten skal bli kald hos de fleste, sier Jesus. Men likevel skal Guds rike ha framgang i denne tiden. Matt 24,14: *Og dette evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme.*

Men det fins også gledelige ting i den siste tiden: **Guds rike er nær**, og Gud er nær oss, særlig i vanskelige tider. Døperen er forløperen til Jesus. Han forkynte og døypte mennesker i Jordanelven. Han døypte også Jesus. Men allerede Johannes ble martyr. Dette skjedde i begynnelsen av Jesu virke. Tre av disiplene fikk være sammen med Jesus på forklaresens berg. Der fikk de også møte Elia og Moses. De var døde for lenge siden. Derfor forstår vi at det er en forbindelse mellom himmel og jord. Også Jesus ble forvandlet her på berget, og disiplene fikk se Jesu herlighet. Han ble forvandlet framfor øynene til disiplene, og klærne hans ble skinnende hvite. Det ble et lite glimt inn i herlighetens rike (se Mark 9 og Matt 17). Og en røst fra skyen lyder: *Dette er min Sønn, den elskede, i ham har jeg min glede. Hør ham!* Vi ser også at Moses fikk se Herrens herlighet på Sinaifjellet (2 Mos 24,16).

Håpet og oppstandelsen

I tekstene om de siste tider møter vi stadig en tosidig virkelighet. På den ene siden smerte og lidelse og på den andre siden håp og forventning. Nå vil vi fokusere på håpet. *Hver den som ser Sønnen og tror på ham, skal ha evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag* (Joh 6,40). Daniel skriver om en fryktelig trengselstid og frelse i endetiden. *Men på den tiden skal ditt folk bli berget, alle som er skrevet opp i boken* (Dan 12,1, se også v.13). Det 15. kapittelet i 1. Korinterbrev blir kalt oppstandelses kapittelet. Vi skal få nytt liv ved Kristus. Peter og Johannes *underviste folket og forkynte oppstandelsen fra de døde ved Jesus*. Og i Rom 6,5 heter det: *Har vi vokst sammen med Kristus i en død som er lik hans, skal vi være ett med ham i en oppstandelse som er lik hans*. Vi får høre om naturen og plantene. De får ikke nytt liv hvis de ikke dør. Om oss står det at det blir sådd i forgjengelighet, men det står opp i uforgjengelighet. *Det blir sådd i svakhet, det står opp i kraft* (1 Kor15,42-43). Det er fantastisk at når Jesus kommer igjen, skal vi gå inn i herlighetsriket. Da blir vi forvandlet. Det er den positive og håpefulle siden ved domsmotivet som preger denne søndagen, 25. søndagen etter pinse.

Det er dessverre mange i dag som ikke søker omvendelse, men underholdning, rikdom, god helse og fremgang. Omvendelse betyr å skifte kurs, eller enkelt sagt: å vende seg til Jesus og følge ham. Vi søker ikke selvutvikling, men forvandling. Det gjelder i dag, men total forvandling blir det først i det fremtidige herlighetsriket. I Johannesevangeliet sies det at sorgen skal bli til glede: *Om en liten stund ser dere meg ikke lenger, men om en liten stund igjen skal dere se meg* (Joh 16,16). Dette er altså en del av Jesu avskjedstale: Matt 13-17. De to store grunnstemningene under vandringen: lys og mørke, sol og skygge, dag og natt, sorg og glede, smerte og hjerteglede. Gråt og jammer som skal vendes til glede. I bølgedalen mister vi lett

perspektivet. Vi tenker gjerne at dette skulle ikke hendt med meg som kristen. Men det er tider da kristne kommer inn i mørke og kamp. I GT har vi klagesangene. Vi hører at Gud har murt meg inne. Selv når jeg roper om hjelp, stenger han bønne min ute. Men også Klagesangene har den andre siden med: *Herren er nådig, vi skal ikke gå til grunne* (Klag 3,22.26). Og *Det er godt å være stille og vente på hjelp fra Herren*. Og etter den mektige hendelsen på Karmel sier Elia: *Nå er det nok herre!* ”

De siste tider og Jesu gjenkomst

Dommen og Herrens dag er nært knyttet til hverandre. I Salme 96, en kongssalme, står det: *For han kommer, han kommer for å dømme verden med rettferd og folkene med troskap. Og Himmelen skal glede seg, jorden skal juble...*

I forbindelse med Jesu gjenkomst står det: Se opp, vær på vakt, ta dere i vare... Og videre står det om kriger, jordskjelv og hungersnød. Det blir også advart mot falske profeter. Men selv om vi ser disse tegnene, sier Markusevangeliet: Vi hører rykter om krig, men ennå er ikke enden kommet (Mark 13,7). Det er trengselstider, det tales om den store trengsel. Men vi blir minnet om at evangeliet må først forkynnes for alle folkeslag (sml. Matt 24,14). I Mal 4,5 hører vi om **Herrens dag**. Profeten Malaki omtaler denne dagen som ”den store og skremmende”.

I Mark 6,3-44 hører vi om et eskatologisk måltid. Egentlig skulle Jesus og disiplene dra til et øde sted for å hvile. Men folket kom i store skarer. Det var så mange som kom og gikk at disiplene ikke fikk tid til å spise engang. Jesus og disiplene kom til dette øde stedet i båt. Men folket så dem og dro til fots og nådde fram før Jesus og disiplene. Jesus så folket og fikk inderlig medynk med dem. For de var som sauer uten gjeter eller hyrde. Jesus gav dem mat på underfull vis. Dette er også et endetidstegn. I det evige riket er det ikke noen som skal svelte. En kontrast til alle som svelter her på jorden i dag. Hungersnød blir også nevnt som tegn på den siste tiden. Det skal være hungersnød i hele landet og i hele verden. *Det skal bli kraftige jordskjelv, og mange steder hungersnød og pest. Det skal skje forferdelige ting og vise seg store tegn fra himmelen* (Luk 21,11).

Bibelen sier også at det finnes en usynlig, overnaturlig, åndelig verden. Herfra skal Jesus komme igjen. Jorden er menneskenes naturlige tilholdssted. Men Gud har åpenbart seg på forskjellig vis i GT og NT. Vi ser at Gud handler på Mose tid. Gud sier følgende til israelittene i ørkenen: *Dere har sett hva jeg gjorde med egypterne, og hvordan jeg løftet dere på ørnevinger og bar dere hit til meg... og dere skal være et hellig folk for meg* (2 Mos 19,4-6). ”Teofani” betyr gudsåpenbaring. Gud lar seg se også i GT. Det skjer både til dom og til frelse. ”Frelse er *alltid* at Han kommer til mennesket i historien” (Ladd s.51). Han kommer ned til oss mennesker på jorden. Jesus kom til oss i inkarnasjonen. Og han skal komme igjen til oss ved porten til herligheten. Guds rike kom til disiplene og de som trodde på Jesus da han drev ut en ond ånd (Matt 12,22ff).

En del av Jesu virke var kampen mot Satan og hans hær. Men Jesus viste seg som seierherre over dem på korset. Da og nå kan vi bli fri fra det onde og fra mørket. Jesus er Herre. Og han skal komme igjen, og da skal Guds rike komme i herlighet. *For når befalingen lyder, når erkeengelen roper og Guds basun høres, da skal Herren selv stige ned fra himmelen, og de døde i Kristus skal stå opp først. Deretter skal vi som er igjen og ennå lever, blir rykket bort sammen med dem i skyene for å møte Herren i luften. Og så skal vi være sammen med Herren for alltid. Trøst og sett mot i hverandre med disse ordene* (1 Tess 4,16-18).

”Teofani” betyr gudsåpenbaring

”Parousia” betyr komme eller ankomst

Herrens dag har ikke bare med dom å gjøre. Ladd sier (s. 65): **”Guds åpenbarings dag er også den dag det kristne håp om å få del i frelsens fullkomne velsignelse er rettet mot.**

Dommen og herlighetsriket

Guds rike kom til jorden med Jesus. Samtidig er Guds rike et fremtidsrike, nemlig herlighetens rike. Dette riket hører til i eskatologien – læren om de siste ting. Dette riket hører også med til forvandlingen. Peter sier i 2 Pet 3,7.9 at de troende *holdes oppe helt til dommens dag, da ugudelige mennesker skal gå fortapt. Og senere: Herren er ikke sen med å oppfylle sitt løfte, som noen mener. Nei, han er tålmodig med dere, for han vil ikke at noen skal gå fortapt, men at alle skal nå fram til omvendelse. Men etter Guds løfter venter vi på en ny himmel og en ny jord, hvor rettferdighet bor. Og i Filipperbrevet hører vi: Han skal forvandle vår skrøpelige kropp og gjøre den lik den kroppen han selv har i herligheten* (Fil 3,21).

Mark 13 blir også kalt ”den lille apokalypsen”. Apokalyptisk betyr å avsløre eller åpenbare det som er skjult. Her tales det om at tempelet skal ødelegges. Vi får høre at trengselstiden begynner. Det er noen av apostlene som spør: *Si oss: Når skal dette skje, og hva er tegnet på at alt dette skal fullbyrdes?*” De /vi skal høre om krig og rykter om krig. Det skal være jordskjelv og hungersnød. Men ennå er ikke enden kommet. Og her, i v.10 har vi det kjente ordet: *Og evangeliet må først forkynnes for alle folkeslag.* Videre får vi høre om den store trengsel. Det skal komme en trengselstid som det aldri har vært før. Dette er også tiden for falske messiaser og falske profeter. Men midt i alt dette skal menneskesønnen komme med stor makt og herlighet. Vi får også en forsikring om at selv om dette skjer, skal Guds ord aldri forgå. Vi får også en advarsel som sier: *Vær på vakt, hold dere våkne! For dere vet ikke når tiden er inne.* Derfor hører vi ordene: Se opp, og vær på vakt!

Jesus i Getsemane. Jesus var både Gud og menneske. Han gråt og opplevde sorg. Her er det brukt et enda sterkere ord: **Angst** (Mark 14,32-42). Her er også Peter, Jakob og Johannes med. Jesus ble grepet av angst og gru og sa: *Min sjel er tynget til døden av sorg. Bli her og våk.* Jesus ba om at døden måtte gå ham forbi. Men han føyde til: *Men ikke som jeg vil, bare som du vil.* Getsemane blir også kalt ”sjelens dunkle natt”.

Måltidsfellesskap var viktig for jødene. I Luk 14 hører vi om det siste måltidet. Her tar Jesus farvel med disiplene. Det var påskelammet som skulle slaktes og spises. Jesus ba disiplene om å gjøre i stand til måltidet. Vi kan også minnes påskelammet som jødene spiste før utgangen fra Egypt. Dette måltidet spiser jødene også i dag (*Pesach*). Det betyr et farvel med det gamle, slavekårene, og et nytt liv i Løfteslandet. Dette måltidet blir også kalt den usyrede brøds høgtid. Dette var det siste måltidet Jesus feiret sammen med sine disipler. I dag feirer vi også nattverden til minne om Jesu lidelse og død. Da forkynnes det: Dette er min kropp som gis for dere. Og dette knyttes opp til den siste tiden. Jesus sier: *Fra nå av skal jeg ikke drikke av denne frukten av vintreet før den dagen jeg drikker den ny sammen med dere i min Fars rike* (Matt 26,29). Før nattverden sier presten vår: Dette er ikke for de som er perfekte, men for syndere som tar imot nattverden som nådens gave til syndere. Dette gir også en inngang til det evige Gudsriket.

En ny pakt

Den første pakten var pakten med Noa. Men vi har regnbuen som tegn på at denne vannflommen ikke skal skje igjen. Den neste pakten er Abrahampakten. Den blir også kalt GTs versjon av misjonsbefalingen. Den tredje pakten i GT er Sinaipakten. Og så har vi Davidspakten. Gud gjorde en pakt med David: I Salme 89,4-5.36-37: *Jeg sluttet en pakt med min utvalgte, sverget en ed til David, min tjener*. Jeremia taler om en ny pakt som skal opprettes, Jer. 31,31-34, sml. Hebr 8,8: *Se, i de dager vil jeg opprette en ny pakt med Israels hus og Judas hus*. Dette viser tilbake til den nye pakten Jeremia fikk. Hebreerbrevet sier: *Når Guds taler om en ny pakt, har han dermed sagt at den første er foreldet. Og det som blir gammelt og foreldet, vil snart være borte. Se, dager skal komme, sier Herren, da jeg oppretter en ny pakt. Om den nye pakten heter det: Jeg vil legge mine lovbud i deres sinn og skrive det i deres hjerte. Jeg skal være deres Gud, og de skal være mitt folk...* For i nåde vil jeg tilgi all uretten deres, og ikke lenger huske syndene deres.

Dommen peker på to veier vi kan gå: Den ene fører til frelse og den andre til fortapelse. Bibelen taler mye om at dommen er tosidig (Matt 25,31ff). Også flere får. I Mark 14 hører vi om lignelser som taler om den samme todelingen: brudepikene, talentene, såmannen, fiskenoten mv. Noen får høre: *Kom hit, dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere fra verdens grunnvoll ble lagt*. Det sies til de som tok imot fremmede, sultne og syke. De som står på den andre siden får høre: *Gå bort fra meg dere som er forbannet...* Fortapelsen er å være borte fra Jesus, for evig. Det er bare to alternativ: evig straff eller evig liv. Helt til det siste skal evangeliet forkynnes og innbydelsen gå ut, det er nådens tid og frelsens tid. *Herren skal også redde meg fra alt ondt og frelse meg inn i sitt himmelske rike, Ham være ære i all evighet! Amen.* (2 Tim 4,18)

Matt 25 taler om dommen. Her er det Menneskesønnen som kommer i sin herlighet. Da skal alle folkeslag samles foran ham. Et av bildene Jesus bruker, er en gjeter som skiller sauene og geitene. Til sauene på hans høyre side lyder det: *Kom hit dere som er velsignet av min Far, og ta i arv det riket som er gjort i stand for dere*. På den venstre siden står geitene som får høre:

Gå bort fra meg dere som er forbannet... Det dere ikke gjorde mot én av disse minste, har der heller ikke gjort mot meg.

Helt i starten på Jesu virksomhet sa han: *Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!*

Menneskesønnen

Jesus brukte ofte ordet Menneskesønnen om seg selv. Alle evangeliene bruker dette ordet. Som regel var det Jesus selv som brukte det: I Dan 7,13 står det: *Jeg så i mine nattskyer, og se – med himmelens skyer kom en som var lik en menneskesønn.* Det står at tusen på tusen tjente ham. Og han fikk herskermakt, ære og rike så alle folk og nasjoner og tungemål skal tjene ham. Hans herskermakt er en evig makt. Hans rike går aldri til grunne (Dan 7,14). Menneskesønnen har makt, han har makt over sabbaten, over åndene og over sykdom og død. Han har makt og herlighet. Men samtidig blir Jesus betegnet som Herrens lidende tjener (Jes 53). Menneskesønnen måtte stå fram på jorden, før han kommer i herlighet på den siste dag. Under oppholdet på jorden opptrådte han som Herrens lidende tjener. Men denne Jesus som ble korsfestet, gjorde Gud både til Herre og Messias. Messias betyr hersker, og dette er tittelen på den davidiske konge (Apg 2,36). ”Det siste avgjørende ord i ethvert lærespørsmål blir å finne i NT. Det gjelder kristologi så vel som eskatologi” (Ladd s.22). Luk 18 har dette utsagnet om menneskesønnen: *Men når menneskesønnen kommer, vil han da finne troen på jorden?* Mark 13,26: *Da skal de se Menneskesønnen komme i skyene med stor makt og herlighet.*

Hyrden

Jesus blir betegnet som den gode hyrden. Gjennom hele Bibelen møter vi både Gud og mennesker som hyrder. Vi kan starte med Moses. I 1 Mos 48,15 sier Josef: *Gud har vært min hyrde.* David blir også kalt hyrde (2 Sam 5,2). I den kjente Salmen, Sal 23, får vi høre at ”Herren er min hyrde” derfor mangler jeg ikke noe. I NT hører vi om at vi skal være hyrder for menigheten: *Ta vare på dere selv og på hele den flokken som Den hellige ånd har satt dere til å være tilsynsmenn for! Vær hyrder for Guds menighet, som han vant ved sitt eget blod* (Ap 20,28). Hyrde og tilsynsmann blir noen ganger uttrykk for det samme. Dette blir også knyttet til endetiden: *Når den øverste hyrden åpenbarer seg, skal dere få herlighetens seierskrans som aldri visner* (1 Pet 5,4).

Tro og bønn

Jesus taler om bønn i Mark 11,24: *Derfor sier jeg dere: alt dere ber om i bønnene deres – tro at dere har fått det, og dere skal få det.* I Matteusevangeliet kap. 6 lærer Jesus disiplene ”Vår Far”, og han sier også: *Men når du ber, skal du gå inn i rommet ditt og lukke døren og be til din Far som er i det skjulte. Og din Far, som ser i det skjulte, skal lønne deg.* Jesus sier også: ”Våk og be så ikke skal komme i fristelse.” Og i Matt 24,42: *Så våk da! For dere vet ikke hvilken dag deres Herre kommer.* Bønnen blir her sett sammen med de siste ting og Jesu gjenkomst.

Han som sitter på tronen i himmelen

Vi ser Gud som sitter på **en trone i himmelen**. Han er hellig og verdig. Åpenbaringsboken fokuserer på å be. Det fortelles om gullskåler som er fulle av røkelse, det er de helliges bønner. Det er Guds selv som sitter på tronen. Og Jesus, Lammet, står ved hans høyre hånd.

Skaperens stemme høres en morgen, dagslyset
flommer, fyller hans jord. Skaperens kraft blir synlig
for alle, mennesket jubler, gleden er stor.

Stilt kommer kvelden, snart slokner dagen, før søvnen
når oss, ber vi en bønn. Skaperens stemme kaller og
lokker, hjemme hos Herren venter hans Sønn.

I lengten etter et nytt liv møter Han oss der vi er, her og nå. Men han skal også møte oss i sitt herlighetsrike. Tiden er inne, sier Markus i kapittel 1. Det betyr at Guds rike er kommet nær. Og derfor sier Johannes: Vend om og tro på evangeliet! Formaningene Markus formidler er da: Våk og be for at dere ikke skal komme i fristelse. Og et annets sted: ”Vær på vakt! Herren skal sluke døden for evig.”

I kap 19 i Åpenbaringsboken hører vi om den store lovsangen i himmelen. *Deretter hørte jeg noe som lignet et mektig kor fra en stor skare i himmelen. De sang: Halleluja! Seieren, æren og makten tilhører vår Gud.* Her får vi også høre om Gud som sitter på tronen. Vi hører lyden av en stor skare som priser Gud. *For Herren vår Gud, Den allmektige, er blitt konge.* Så blir vi oppfordret til å glede oss og gi ham æren. Og videre får vi høre at Johannes skal skrive: *Skriv: Salige er de som er innbudt til Lammets bryllupsmåltid!* Og så skal Jesus komme igjen som seierherre. Han vi møter her er ”kongenes konge og herrenes herre”. I himmelen får vi også høre om Livets vann og Livets tre: *Engelen viste meg nå en elv med livets vann, klart som krystall... Midt mellom byens gate og elven står livets tre, fritt til begge sider* (Åpenbaringen 22).

Han som kommer igjen

Herrens dag: Se, jeg sender profeten Elia til dere før Herrens dag kommer, den store og skremmende. Elia viste seg for disiplene på forklarelsens berg. I åpenbaringsboken får vi høre om framtidssyner. Jesus sier også til folket og disiplene: *Elia er allerede kommet...* (Mark 9,13).

Herrens dag er nevnt flere steder i GT. Amos 5,18.20: *Ve dere som lengter etter Herrens dag! Hva vil dere med Herrens dag? Den er mørke og ikke lys.* Det samme mørke bildet får vi i Jes 13,6. Her står det at de blir slått av skrekk. Jeremias har den andre siden av Herrens dag. Her betyr Herrens dag at de skal vende tilbake til det landet Gud ga til fedrene. Og Gud vil skape noe nytt i landet (Jer. 31,22 og videre i kap 31). Vi hører at Gud slutter en ny pakt med Israels hus. De skal være Guds folk, og Gud vil tilgi skylden deres. Joel har også begge sider med. Vi hører at Herrens dag kommer med vold, men i kap 2 får vi høre om den andre siden av Herrens dag: *Vend om til Herren deres Gud! For han er nådig og barmhjertig, sen til vrede og rik på miskunn... han legger velsignelse etter seg.*

Her får vi også høre et løfte om at Guds Ånd skal øses ut over alle mennesker. Noe av dette ble oppfylt på pinsedagen. Men for det meste peker Herrens dag fram mot endetiden og Jesu gjenkomst i herlighet. Menigheten i Tessalonika var opptatt av at Herren skulle komme snart igjen. Derfor var det noen som ikke ville arbeide. Paulus refser disse og sier at han hører om noen som ikke holder orden på livet sitt. De arbeider ikke, de bare går og driver. Disse formaner Paulus og ber dem om å arbeide i det stille og spise sitt eget brød (2 Tess 1,11, 3,11-12). Paulus formaner dem til å arbeide, men han forkynner også evangeliet for dem *slik at dere skal få del i vår Herre Jesu Kristi herlighet*. Paulus takker alltid Gud for denne menigheten. De skal få være sammen med Herren for alltid. Og han sier: **Trøst hverandre med disse ordene!**

Vi får høre om hva som skal komme. I starten av Åpenbaringsboken hører vi *om det som snart skal skje*. Det er Johannes som bærer fram Jesu Kristi vitnesbyrd, alt det han har sett. Innledningen slutter med: *For tiden er nær*. Men det er ikke bare framtidssyner vi hører om. Evangeliet kommer til oss her også: *Han har elsket oss og har fridd oss fra våre synder med sitt blod og har gjort oss til et kongerike, til prester for Far – ham tilhører æren og makten i all evighet. Amen* (Åp 1,6).

Jesus skal komme i skyen, og hvert øye skal se ham. Og Jesus sier: *Jeg var død, men se, jeg lever i all evighet, og jeg har nøklene til døden og dødsriket*. I kapittel to og tre får vi høre om de syv menighetene: Efesos, Smyrna (i dag Izmir), Pergamon, Tyatira, Sardes, Filadelfia og Laodikea. De får både ros og ris. Her står det at den som seirer skal få spise av livets tre, som er i Guds **Paradis**. Og den som seirer, skal ikke rammes av den annen død. Til menigheten i Sardes sies det: Den som seirer, skal bli kledd i hvitt, og jeg vil aldri stryke navnet hans ut av livets bok, men kjennes ved navnet hans for min Far og hans engler. Menigheten i Filadelfia får høre gode ord: *Se, jeg har satt foran deg en åpningsdør, som ingen kan stenge*.

I kapittel 4 og 5 hører vi om Guds trone i himmelen og boken med de syv segl. Her får vi høre om en dør som var åpnet i himmelen. Her hører Johannes en mektig lyd. Og han får høre: *Stig opp hit, så vil jeg vise deg det som heretter skal skje*. Gud som sitter på tronen skal leve i all evighet. Og vi får høre at Gud er verdig: *Verdig er du, vår Herre og Gud, til å få pris og ære og makt. For du har skapt alt, ved din vilje ble alt til, skapt av deg*.

I kapittel 5 får vi høre om en bokrull som er lukket med syv segl. Og vi får spørsmål om hvem som kan åpne boken og bryte seglene. Det så ut som om ingen kunne åpne bokrullen, verken i himmelen eller på jorden. Men så sier en av de eldste: *For løven av Judas stamme, Davids rotskudd, har seiret og kan åpne boken og de sju seglene*. Så får vi høre om lammet som er verdig til å åpne boken og bryte de syv seglene. Det er han som med sitt blod har frikjøpt oss for Gud, og det gjelder mennesker av alle stammer og tungemål, og av alle folk og nasjoner. Vi som tror på Jesus, er blitt et kongerike, og vi er blitt prester for vår Gud.

Og så får vi høre: *Verdig er Lammet som ble slaktet, verdig til å få all makt og rikdom, visdom og styrke, ære og pris og takk*.

Vi får også høre om gullskåler som er fulle av røkelse, det er bønnene til de hellige. Vi får også høre om en dør som er åpnet i himmelen. Der får vi se en trone og en som sitter på tronen. Guds folk i den gamle og den nye pakt møtte de største prøvelser. Men også midt i dette glimter lyset fram. *Det er løgn at Gud ikke hører, at Den veldige ikke ser. Selv når du sier at du ikke ser ham, ser han din sak. Bare vent på ham!* (Job 35,13-14, sml. 42,5).

Israel og det nye Guds folk, kirken.

Vi snakker gjerne om kirken som det nye Israel. Men det betyr ikke at Israel er glemt. Vi hører mer om dette i Rom 9-11. Kapittel 11 taler om frelse. Her brukes bildet om treet og grenene. Det er Gud som er treet og roten. Israel ble hogget av treet, og kirken plantet inn. Men også de gamle grenene skal podes inn igjen.

Oliventreet er Guds folk i sin helhet. Og Rom 11 taler om at både folkeslagene og Israel skal bli frelst. *Når deres fall (Israel) har ført til rikdom for verden og deres tap til rikdom for de andre folkene, hvor mye mer skal det ikke da bety at de kommer med i fullt tall* (Rom 11,12). Og Paulus fortsetter: En del av Israel er blitt forherdet, inntil hedningene er kommet inn i fullt tall (Rom 11,25-26; sml. Matt 24,14). Og: *Hvor mye mer skal ikke da de naturlige greinene kunne bli podet tilbake på sitt eget oljetre?* Matt 24 taler også om endetiden: *Og dette evangeliet om riket skal forkynnes for hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme.* Ladd (s.29) tolker "hele" Israel som at det store flertall av levende jøder skal bli frelst. Men også Israel må bli frelst på samme grunnlag som kirken – ved å tro på Jesus som Messias.

Et spørsmål som blir aktuelt i denne sammenhengen, er hvor menneskene går når de dør. Noen kaller dette for mellomtilstanden. Det er flere bibelord som taler om dette. En av fortellingene som taler om dette er samtalen mellom den rike mannen og Lasarus. Det viser to "avdelinger" etter døden. De troende skal få oppleve Guds nærvær i mellomtilstanden. Røveren på korset fikk også et løfte: *Sannelig, jeg sier deg: I dag skal du være med meg i paradis* (Luk 23,43). Paradis betyr "park" eller "hage". Paulus bruker paradis-begrepet om Guds tilholdssted. De forløste skal få oppleve fellesskap med Gud i mellomtilstanden (Ladd s. 40). Paulus snakker også om dette i 2 Kor 12,3: Han visste at han ble rykket bort til Paradis. De troende eller forløste skal få oppleve fellesskap med Gud i mellomtilstanden. *Om vårt jordiske legeme rives ned, så har vi i himmelen en bygning som er fra Gud, et evig hus, som ikke er gjort med hender* (2 Kor 5,1). De rettferdige døde er hos Kristus i Guds nærhet mens de venter på oppstandelsen.

I åpenbaringsboken får vi et innblikk i Det framtidige riket. Vi hører om en ny himmel og en ny jord. Så hører vi om det nye Jerusalem. Vi hører også om Livets bok, Livets vann og Livets tre. Det var dette treet de ikke hadde lov å spise av i Paradis. Men nå står Livets tre midt i byen, og alle som er kommet dit, kan spise av det. Livets vann er også beskrevet. Det er klart som krystall. Om Livets bok står det i Kap 20,12 og senere i kap 21,27. Vi hører at bare de som er skrevet i Livets bok, får komme inn i byen og herlighetsriket. Og så lyder røsten: *Kom! Og den som tørster, skal komme, og den som vil skal få livets vann som gave.* Han som vitner om dette, sier: *Ja, jeg kommer snart. Amen. Kom Herre Jesus!*

"Å hellig håp! Å sanne, sikre løfte Fra ham som aldri skifter sinn og art!

Er natten lang, er kampen full av kvaler,
Som morgenstjernen lyser løftet klart.
Det er Guds eget ord: Du skal ha har trengsel,
Men kjemp frimodig,- se, jeg kommer snart!
(Ronald Fangen 1942, Sangb. 559,3)

Ordforklaringer

Oliventrærne var et bilde på lederne (se Sakarja 4,14 og Åp 11,4).

Det fins tre ord som taler om Jesu andre komme: *Parousien*, *apokalypsen*, som betyr åpenbaring, og *epifanien*, som betyr manifestasjon eller åpenbaring. Alle disse er objekter for det kristen håpet.

Peter, Jakob og Johannes fikk se Jesu herlighet. Han ble forandret framfor øynene deres. Da viste Elia seg for dem sammen med Moses. Det som er spesielt for Elia og Moses er at de ble tatt opp til himmelen mens de levde (2 Kong 2,11). Og ingen vet hvor Moses sin grav ligger.

Avslutning

I seks kapitler har vi sett på de siste tider. På den ene siden er det trengselstider, og samtidig hører vi om håpet, et håp om at vi som tror på Jesus skal evig være sammen med ham. I GT hører vi om Israel som Guds folk. Og i NT hører vi om de kristne og menigheten som Guds folk. Vi skal forvandles og oppstå til et nytt liv, i Guds himmel, der Gud sitter på tronen og Jesus ved hans høyre hånd. Den siste tiden er både skremmende og full av håp. Et forvandlet liv og en forvandlet kropp – i Guds og Jesu nærhet. Så trøst hverandre med disse ordene.

Litteratur

- Halldorf, Peter (2006): *Åndens folk. En disippelvandring gjennom Apostlenes gjerninger*. Luther forlag, Oslo
- Halleraker, Karl Johan (1983): *I de siste tider*. Lunde Forlag, Oslo
- Ladd, George Eldom (1985): *De siste ting*. Lunde Forlag, Oslo
- Runesson, Anna (2016): *Guds rike är nära! – Markusevangeliet*. Libris Förlag, Örebro
- Sagrusten: Tema på GF 2019 fra Johannes åpenbaring
- Solheim, Dagfinn (2017): *Guds folk og Guds rike – En vandring gjennom Bibelen*. FiH forlaget, Oslo
- Solheim, Dagfinn (1971): "Det kristne håpet" Tale i Stjørdal, 25. S. etter pinse.
- Solheim, Dagfinn (2020): "Krossen si kraft: Livet etter oppstoda" 22.01.2020
- Gjerdrum 16.10.2020 ds